

Arbetet för freden, Thage G Peterson, anförande 31 augusti, Sjömanskyrkan i Göteborg

Bästa fredsvänner!

Kommer Ni ihåg en amerikansk fredssång, skriven av Ed McCurdy, som Cornelis Vreeswijk skrev den svenska texten till:

”I natt jag drömde något som jag aldrig drömt förut./Jag drömde det var fred på jord och alla krig var slut”.

Kommer ni ihåg? Många av oss har sjungit den på möte efter möte. Vi har hållit varandras händer. Vi drömde om fred. Tillsammans drömde vi om en ny värld utan krig. Men det blev bara en dröm. Vi har fått uppleva många motgångar och besvikelser. Världen över.

Men vi får inte ge upp. Freden *är* möjlig. En dag skall förnuftet ta överhand. Vi skall stå som segrare. Det skall bli fred. Men då måste vi tala mer om fred. Att freden är möjlig. Och att både våga och drömma.

Vid den här tiden i augusti för tre år sedan var jag här i Göteborg och höll föredrag om ”Varför talar vi så lite om freden? Har det blivit bättre sedan dess? Talar vi mera fred idag?”

Tyvärr måste mitt svar bli ett nej! Kanske är det tull och med så, att det är svårare idag att få ut fredens budskap och tala om freden.

De som vurmar för upprustning, högre försvarsanslag och nya vapen verkar få hur stort utrymme som helst i media. Jag tar ett exempel i mängden. I början av sommaren slog en stor morgontidning på nästan hela förstasidan upp glädjebudskapet om att ”Det våras för försvaret”. Och för svensk försvarsindustri. Och så följde ytterligare ett par helsidor av glädje inne i tidningen. Detta exempel är bara ett i mängden. Ni har nog alla hittat egna exempel.

För ett par månader sedan ägde Almedalsveckan rum på Gotland. Där genomfördes över fyratusen evenemang av olika slag, främst seminarier. Det var seminarier och samtal om miljön och klimatet, om sjuk- och hälsovård, om forskning och företagande. Och mycket, mycket mer. Alla är viktiga frågor. Men världens allra viktigaste fråga just nu: om freden på vår jord ägnades nästan ingen uppmärksamhet alls. Det hölls visserligen ett tiotal seminarier och samtal som närmade sig fredsfrågans utkanter. Men frågan om hur vi kan skapa fred, vad vi kan göra för att föra människor samman för ett aktivt fredsarbete fanns inte, med ett par undantag, men då utan uppmärksamhet på dagordningen.

De samtal och seminarier som handlade om det militära försvaret, om upprustning och högre försvarsanslag var betydligt fler än de tio om fred, nämligen ett femtiotal.

Jag gör ett konstaterande om att den viktigaste frågan av alla frågor i världen idag, nämligen om hur vi kan skapa fred fanns inte med. Så är läget på den fronten.

Ett annat läge känner vi väl till. Vi ser dagligen ondskan och eländet på TV. Världen idag är galen och ond. Liken staplas som sopor i Afghanistan, Irak, Syrien, Jemen. Människor halshuggs och lemlästas. Dödandet och terrorn känner inte längre några gränser. Medelhavet har blivit en avstjälningsplats för flyende människor. Så är ju läget idag.

Längtan efter fred har nog aldrig varit starkare än nu. I sin förtvivlan sträcker människor upp sina händer vid taggtrådsstängslen och ropar: Vi vill ha fred! Barnen i Irak och Syrien ropar i sin förtvivlan: Vi vill leva där det råder fred.

Men varför finns inte fredsfrågan högst upp på dagordningen idag? Varför talar vi så lite om möjliga vägar till fred? Var finns de politiska partiernas ledande företrädare? Var finns alla tankesmedjorna? Var finns prästerna och pastorerna? Och var finns de politiska ungdomsförbundens ordförande? Det är tyst som i graven.

Vi måste ställa frågan! Men våra rop om fred får inte bara bli appeller som hamnar på hälleberget. Vi måste också vara både realister, så att man lyssnar på oss. Och idealister. Det är farligt om samhället blir idélöst. Det är inte negativt att drömma och att ha idéer och visioner. Det är till och med nödvändigt för utvecklingen och framtiden att ha människor som vågar spåna och tänka på framtiden.

Vi måste ge människor hopp om framtiden. Krigshetsare, våldsverkare och pessimister förbättrar inte världen. De äventyrar i stället världen. Alva Myrdal brukade säga, att det är ovärdigt att vara passiv. Det militära försvaret fick nyligen över åtta miljarder nya kronor. Jag har ett önskemål till Sveriges regering. Ge lika mycket till fredsarbetet: Visa att Sveriges regering är en fredsregering! Om penningbeloppet finns en aktuell jämförelse. Sveriges deltagande i Afghanistankriget kostade enligt regeringens egen utredare närmare trettio miljarder svenska kronor. Kanske mer.

Vi når inte freden med nya arméer och militärallianser. Världen behöver istället länder som står utanför militära allianser och som envist står upp för fredliga lösningar på krig och konflikter. Jag vill att Sverige skall vara ett sådant land. Jag vill att Sveriges varumärke på den internationella arenan skall vara fred och ansträngningar för att nå fred. Med fredsförhandlingar, fredssamtal, medling och diplomati. Det som var Olof Palme-linjen. Jag menar att vi måste göra allt för att förhindra våldsåtgärder och krig, som bara leder till svårläkta sår och revanschlust som sitter i för generationer. Det är lätt att starta krig. Det är betydligt svårare att få slut på krig. Det finns det under årens lopp många hemska exempel på världen över. Nordkorea är ett exempel. Afghanistan har blivit ett annat. Mellersta Östern är sedan länge ett tredje exempel.

En framgång har vi haft i vårt fredsarbete: en seger har vi fredsvänner vunnit. Vi krävde en vitbok om Sveriges deltagande i Afghanistankriget. Från regeringen hördes ett tyst absolut nej. Men vi gav oss inte! Det blev till slut en utredning. En så kallad enmansutredning. Med före detta riksdagsledamoten Tone Tingsgård som utredare. Och det blev inte vilket utredningsresultat som helst. Hon gav oss krigsmotståndare rätt på alla punkter. Utredaren kom med en enda säker slutsats: ”Deltagandet i den internationella styrkan Isaf bidrog

till att partnersamarbetet mellan Nato och Sverige utvecklades.” Sveriges närmande till Nato är alltså det enda mål som uppnåddes med Sveriges deltagande i kriget. Det är nog ingen rolig slutsats för dem som förordade Sveriges krigsdeltagande. Men de som förordade Sveriges krigsdeltagande håller tyst idag. De yttrar sig inte.

Afghanistankriget skulle bli fredens krig, sa man. Ett så kallat rättfärdigt krig, fyllde man på med. Ett så kallat rättfärdigt krig var enligt kyrkofäderna ett av Gud godkänt krig. Afghanistankriget bekräftar sanningen att krig *inte* leder till fred. Sexton års krig har varken lett till fred eller till bättre levnadsförhållanden för människorna i Afghanistan. Tvärtom. Det mesta har blivit sämre. Afghanistan är idag ett förött land. Inte minst kvinnornas situation är mer katastrofal idag än före kriget. Det har blivit ett helvete, säger kvinnorna själva. De allierades krig har stärkt terrorister och fundamentalister. Det var nog inte något krigsivrarna tänkte sig eller drömde om. Varken de svenska krigsförespråkarna eller de amerikanska.

Kriget har lett till tiotusentals dödade afghaner, flera hundra tusen sårade och miljoner på flykt från sina hem och sitt land. Vi har tusentals flyende afghanska ungdomar runt om i Sverige som bevis på det elände som nu råder i Afghanistan. Krigsresultatet visar hur rätt vi hade som var motståndare till Sveriges deltagande i kriget. Interventionerna i Afghanistan, Libyen och Irak är inga trevliga exempel till eftervärlden.

”Ta hem de svenska trupperna från Afghanistan! De svenska trupperna har inte i Afghanistan att göra!” Så skrev vi i februari 2007 i uppropet mot Sveriges deltagande i Afghanistankriget.

Regeringens utredare gav oss kritiker rätt: Sverige hade inte i Afghanistan att göra. Kriget i stort blev en katastrof. Det svenska deltagandet ett stort misslyckande. Det svenska krigsäventyret i Afghanistan är ett sorgligt kapitel i Sveriges historia.

Den svenska krigsinsatsen kantades dessutom av lögnar och halvsanningar. Ett tag sa man att Sverige var i Afghanistan på ett fredsuppdrag. Man grävde brunnar och byggde broar. Men de svenska soldaterna grävde inga brunnar och byggde inga broar. De deltog i strid och dödade. Man sa att det var ett FN-uppdrag. Till och med att det var ”ett absolut glasklart FN-mandat”. Således ett av FN godkänt krig. Men våra soldater hade inte FN:s blå baskrar. Utan det var Nato-hjälmar. Lögnen sitter alltid på första bänk, när det gäller krig!

Nu börjar det mullra igen. USA:s president vill skicka ytterligare några tusen soldater till Afghanistan. Sextonårskriget gick så dåligt att man vill börja om på nytt. Men ännu en gång kommer man att misslyckas. Ingen har någonsin vunnit ett krig i Afghanistan. Men USA och Nato verkar ingenting ha lärt. I USA frodas således nu planer om att på nytt sända en ordentlig truppförstärkning till Afghanistan. Skulle så bli fallet finns en uppenbar risk för att USA kommer att kräva en svensk insats. Den svenska regeringen bör vara beredd och kraftfullt avvisa en sådan begäran.

Jag är sedan mina SSU-år starkt emot ett svenskt Nato-medlemskap. Jag var det som Olof Palmes statssekreterare och som samordningsminister. Jag var det som försvarsminister. Jag är det ännu starkare idag! Jag vill inte att andra länder och dess generaler skall bestämma över Sveriges försvar och säkerhetspolitik. Jag vill inte ha något militärt samarbete med Nato. Jag vill

att Sverige tydligt och konsekvent skall markera Sveriges neutralitet och militära alliansfrihet. Alliansfrihet och neutralitet har tjänat oss väl i över 200 år. Alliansfrihet och neutralitet har hållit oss utanför krig. Sverige har byggt upp en stolt tradition av fred.

Varför skall vi lämna detta? *Varför* skall vi slänga över bord det som varit och *är* till fördel för Sverige och Sveriges folk?

Som Olof Palmes statssekreterare deltog jag i många möten om Nato och neutraliteten. Det var två alternativ som då gällde. Det fanns inget mellanting. Sverige var neutralt och militärt alliansfritt – lika till både öst och väst. Eller så var det Nato. Det var klara besked.

Vid flera tillfällen samtalade jag om Nato med den legendariske utrikesämbetsmannen Sverker Åström. Hans viktigaste princip var att Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik med hänsyn till Sveriges geografiska läge inte får vara riktad *mot* Ryssland. Det är fråga om gemensam säkerhet, innebärande att varje stats politik skall vara så utformad att den inte skadar någon annan stats säkerhet. Detta är realism och inte undfallenhet mot någon stormakt, hävdade Sverker Åström.

Den svenska regeringens linje idag är att Sverige skall *inte* gå med i militäralliansen Nato. Sverige skall fortsätta att vara militärt alliansfritt! Denna linje förpliktar att Sverige talar samma språk och i samma tonläge till både USA och Ryssland om Sveriges försvars- och säkerhetspolitik. Om vi *inte* gör det så är vi inte neutrala eller militärt alliansfria. Vi måste vara lika tydliga och konsekventa mot både öst och väst. Jag tycker inte att Sverige är det idag.

Jag vill något förtydliga vad jag menar med begreppet militär alliansfrihet och tolka innebörden av begreppet.

Militär alliansfrihet kräver fasthet och konsekvens för att nå trovärdighet. Favorisering av en sida är inte förenligt med militär alliansfrihet. Militär alliansfrihet kräver att vi måste umgås lika med både öst och väst. En helt annan sak är att vi är en del av väst. Vi tillhör det västliga tänkandet. Även om vårt hjärta finns i väst så måste vår hjärna också finnas i öst. Vi måste ha samtal och dialog också med Ryssland. En lika behandling av öst och väst är ett villkor för militär alliansfrihet. Ryssland är en granne till oss och en del av Östersjöområdet. Det går inte att bortse från detta. Otydlighet genom favorisering av en sida betyder inte ökad säkerhet för Sverige. Tvärtom. Otydlighet kan vara farligt.

Sverige bör återuppta samtalen med Ryssland på alla nivåer. Det betyder självklart inte någon acceptans av Rysslands aggressivitet eller brott mot folkrätten. Eller undfallenhet mot en stormakt. Jag står bakom kritiken mot Ryssland för annekteringen av Krim, och jag fördömer de ryska folkrättsbrotten mot Ukraina.

Sverige har ett långsiktigt intresse av att Ryssland utvecklas till ett land med stabila demokratiska institutioner som vill samarbeta med sina grannar och övriga länder i Europa. Isolering och utfrysning av stater är en mycket farlig väg. Det leder bara till hot om våld.

EU, som vi en gång drömde om som en fredens organisation, talar allt oftare enbart om militära lösningar och om önskemålet om en egen stark militär apparat. EU måste restaureras så att EU

börjar arbeta för freden. Det är EU:s uppgift att värna freden och bygga broar mellan väst och öst! EU bör försöka få in Ryssland som medlem av gemenskapen.

När Berlinmuren föll tändes förhoppningar om att vi inte längre skulle behöva oroa oss för ett nytt krig i Europa. En lärdom som vi drog av det kalla kriget var att Sverige stärkte freden i Europa genom att stå utanför Nato. Men nu har spänningarna i Europa ökat och stabiliteten i Nordeuropa har minskat. Det var inte något vi drömde om. Vi drömde istället om fred och avspänning.

De försämrade öst-väst-relationerna är inget önskeläge för vårt land. Det vore ingen klok politik för Sverige att ytterligare skärpa motsättningarna i Europa genom en svensk Nato-anslutning. Tvärtom! Det vore en dålig svensk politik! Och det vore en dålig politik också för hela Europa. En svensk Nato-anslutning skulle nämligen öka motsättningarna i Europa. Nato är en kärnvapenallians. Sverige eftersträvar kärnvapenförbud. Sedan många år arbetar Sverige och svensk socialdemokrati för ett internationellt kärnvapenförbud. Namn som Östen Undén, Alva Myrdal, Inga Thorsson, Olof Palme, Maj-Britt Theorin och Per Anders Fogelström förpliktar. Kravet om ett kärnvapenförbud är allt viktigare idag när kärnvapeninnehavarna verkar sakna allt ansvar för en användning. Kärnvapen har inget med fred på jorden att göra. Tvärtom, kärnvapen förintar mänskligheten. Därför måste det bli ett kärnvapenstopp.

Det går inte att skilja frågan om världlandsavtalet från Nato-frågan i stort. De båda frågorna hör ihop. Världlandsavtalet innebar ett steg närmare Nato. Avtalet medverkar till att göra säkerhetsläget i vår del av Europa osäkrare. Avtalet gagnar inte freden. Jag vill att Sverige säger upp världlandsavtalet.

Världlandsavtalet ger ett stort utrymme och omfattande befogenheter för militäralliansen Nato att agera på eller från svensk mark. Röster från USA kom redan innan avtalet ens var på plats om vad Nato ville göra: missiler på östra Gotland riktade mot Ryssland och Nato-flygbaser runt om i Sverige. Med andra ord: USA och Nato vill ha tillgång till svenskt territorium. Detta strider helt klart mot Sveriges militära alliansfrihet. Vi vill inte ha några Nato-baser och Nato-soldater på svensk mark. Svenskt territorium får inte användas för militära angrepp på andra stater. En framträdande amerikansk diplomat George F. Kennan skrev i New York Times att Nato-utvidgningen skulle bli efterkrigstidens största politiska misstag. Nato har stått för en militär upptrappning både nära och utmed den ryska gränsen. Nato är nu i färd med att stationera bataljoner av Nato-soldater i Polen och i de tre baltiska länderna. Och senare i Rumänien.

Detta frammanar krigshets. Många talar om kriget som om det vore oundvikligt. Detta gäller dessvärre inte bara ute i Europa utan också i Sverige.

Historieprofessorn Sverker Oredsson i Lund skrev för ett tag sedan: ”Idag verkar både den nuvarande svenska regeringen och Alliansen vilja

markera så stort avstånd som möjligt till Ryssland och därmed också så lite umgänge som möjligt med landet”, det vill säga med Ryssland. Detta är ingen förnuftig svensk linje. Tvärtom. Den är farlig för svensk del och leder inte till en tryggare framtid för Sverige.

Jag är ingen ovillkorlig Rysslandsvän. Ryssarna är på gott och ont som alla andra. Kommunismens idéer har aldrig slagit rot i mig. Tvärtom. Under mina uppväxtår såg jag vid mina möten med baltiska och judiska flyktingar som kom till min hemby i Småland vad kommunismen kunde ställa till med. Tidigt tog jag avstånd från nazism, kommunism och främlingsfientlighet.

I Sverige har det funnits en ryssrädsla sedan åren 1718–1721 med det Stora nordiska kriget, när ryska trupper härjade längs den svenska Östersjökusten. Många i vårt land har ömt vårdat rysskräcken. Det var så under både första och andra världskriget. Överklassen i Sverige ville att Sverige skulle sluta upp på Tysklands sida mot Ryssland. Under andra världskriget ansåg många svenska politiker och höga militärer att det stora hotet mot Sverige kom från Sovjetunionen och inte från Nazist-Tyskland. Jag upplevde själv rysskräcken dels efter andra världskriget när baltiska flyktingar kom till min hembygd i Småland dels under u-båtsaffärernas dagar i Sverige. Det var alltid sovjetiska u-båtar och aldrig Natos i de svenska vattnen. Jag vill göra några tydliga markeringar om Aurora 17.

Aurora 17 är den största svenska militärövningen på länge. Vårt militära försvar måste naturligtvis öva för att vidmakthålla vårt lands försvarsförmåga. Det kan vi fredsvänner inte ha något emot. Sverige måste skapa respekt för vår militära alliansfrihet som hör nära samman med ett starkt och övat försvar. Det katastrofala deltagandet i Afghanistankriget tog all kraft från det svenska nationella försvaret. Vi varnade för detta. Men försvarsledningen och sittande regeringar lyssnade inte. Nu måste försvaret ta igen vad som förlorades genom det afghanska äventyret. Det är en nödvändighet att detta görs. Ett nationellt starkt svenskt försvar baserat på militär alliansfrihet leder inte till krig. Det markerar vår militära alliansfrihet. Vi värnar freden. Och det är fred som leder till fred.

Men jag har starka erinringar mot Aurora 17. Regeringen och Försvarsmakten har inte tillräckligt utrett konsekvenserna av övningen för den militära alliansfriheten, det vill säga hur övningen Aurora påverkar trovärdigheten för vår alliansfrihet. Det alliansfria Sverige skall inte tillåta utländska förband på svenskt territorium. Den så kallade Tage Erlander-linjen innebar att trupp från andra länder och militärallianser inte skulle få vistas på svensk mark. För då bröts alliansfriheten. Nu gäller det att minska risken för detta i Aurora 17. Det är därför bra att Ryssland har inbjudits att med militära observatörer följa övningen så att skadeverkningarna på Sveriges militära alliansfrihet kanske kan elimineras.

Jag har en grundmurad uppfattning om att fredliga möten mellan människor skapar på sikt fred. Det finns de som skrattar föraktfullt när vi fredsvänner hävdar att turism för länder och folk närmare varandra. Och att turistbåtarna över Sundet, Skagen och Ålands hav har en fredlig betydelse. Den som kräver upprustning och mer vapen är realist, men den som kräver fred är naiv. Så säger man. Men vi vet också att krig inte leder till fred. Vi vet att vardagligt umgänge genom turism, besöksutbyte, förenings- och folkrörelsesamarbete skapar goda relationer mellan länder och folk.

Vi vet hur närhet och fredligt dagligt umgänge kan innebära fredliga förhållanden. Jag tänker på förhållandena mellan de nordiska länderna och numera mellan Tyskland och Frankrike.

Vanliga människors fredsarbete underskattas i dag i Sverige. Jag har mött dem som förlöjligar fredsvännernas arbete. Till och med att man driver med dem som arbetar och tror på freden. Jag blir så upprörd! Jag hyllar dem som gör insatser för freden i det lilla, i det tysta i vardagen.

Det är farligt för samhällets själ och för samhällsmoralen att ensidigt tro att det endast är förespråkarna för upprustning och nya arméer som har ett värde för vårt land. Motvikten till krig och konflikter är faktiskt fred. Och det är fred som leder till fred. Just därför har fredsvännerna för mig ett stort värde i debatten och ute i verkligheten.

Jag brukar ibland i fredssammanhang citera vad USA:s sextonde president Abraham Lincoln, som levde åren 1809–1865, sa: ”Det bästa sättet att förgöra en fiende är att göra honom till din vän.”

Jag känner glädje när jag kan lyfta fram vardagliga insatser för freden som äger rum lokalt och regionalt. Det är viktiga insatser som är hjälpmedel för människor att komma samman för att umgås med varandra på ett fredligt sätt. Endast på så sätt kan en grund läggas för en bättre värld.

Jag blev glad när jag läste om att ett trettiotal ungdomar från hela världen hade samlats på ett fredsläger i Tåssjö utanför Ängelholm anordnat av Lions i Skåne. Tre sådana läger hålls i Sverige i år. Jag blev också glad när jag läste om den legendariske dirigenten Daniel Barenboim som sedan många år tillbaka leder en orkester som består av unga palestinier och israeler från konfliktgrupper i Mellersta Östern. Genom hans initiativ möts ungdomar och lär sig om varandra i en värld som vill tvinga dem till våld, tystnad och lydighet. Ungdomarna pekar på möjligheterna. ”Vi har inte råd att hålla oss med lyxen att vara pessimister”, säger dirigenten.

Det är farligt om världens folk börjar tro att krig och dödande är lösningen på motsättningar och konflikter. Att krig är något naturligt. Vi är på väg dit. Det är farligt om fredsansatser kommer först i andra hand. Därför måste vi tala mer om freden och ifrågasätta militära lösningar. Vi måste föra ut budskapet om att freden, samförståndet och humanismen är lösningar som bygger en framtid och en fredlig värld. Det är fred som skapar fred.

Det är farligt för en nations mentala hälsa, om vi inte reagerar *mot* ondskan, *mot* våldet, *mot* krigets råhet och *mot* mänsklig förnedring. Det är farligt om likgiltigheten och passiviteten tar överhand. Det är farligt om vi inte engagerar oss.

Jag har i mitt liv haft förmånen att hämta kunskap från starka förebilder för fredens sak: Elin Wägner med band till kväkarna, Ingrid Segerstedt-Wiberg och Eva Moberg som båda var starka Nato-motståndare och nejsägare till Sveriges krig i Afghanistan. Och så naturligtvis Olof Palme. De visade ingen likgiltighet eller passivitet.

Det oroar mig väldigt mycket att våldet och ondskan håller på att tränga sig in i vårt eget svenska samhälle, där unga kriminella skjuter och använder kniven för att döda. Det fredliga konfliktlösandet har hamnat i skuggan på många håll i Sverige. Det gäller att se upp så att inte våldet och ondskan breder ut sig ännu mer. Också en fredsvän vill naturligtvis leva i ett rättssamhälle som fungerar, där polisen håller efter de kriminella. Slapphet är inte förenat med ett rättssamhälle.

Vi får naturligtvis aldrig acceptera – aldrig, aldrig – våld mot vårdpersonalen på sjukhusens akutmottagningar. Samhället erbjuder sjukvård. Då måste samhället naturligtvis också skydda den vårdpersonal som ger vården. Sverige är känt för en god och trygg sjukvård. Den måste vi bevara. Att hota och skada vårdpersonalen måste vi göra rent hus med.

Man kan egentligen säga att det är en ren självbevaringsdrift att bekämpa krig, våld och kriminalitet. Om vi inte gör det så kommer världen att bli ännu hårdare och alltmer kärlekslös. Med fler krig och konflikter och mer dödande som en följd.

Inga förhandlingar fördes innan kriget drogs igång i Afghanistan. Irakkriget startade på lögn. Inga förhandlingar fördes. Det fanns inga massförstörelsevapen enligt Hans Blix. Men det tog USA och Storbritannien ingen hänsyn till.

Idag vet vi att ingen lösning på Afghanistan eller Irak har nåtts vid fronten. Men det börjar här och var äntligen att ifrågasättas varför *inte* några ansträngningar gjordes av västmakterna för att undvika krig. En konferens i påvens Vatikanen har dömt ut begreppet heligt och rättfärdigt krig. Eftertankarna börjar så smått att komma fram. Det är glädjande ljusstrålar.

Ni skall nu få en hemuppgift, som ni kan fundera på. Här kommer frågan: ”Vilka är de mest konkreta fredsframkallande och fredsbevarande åtgärderna?” Jag har inte svaret. Men jag vill gärna tro att bildning betyder både klokskap och hopp. Och förhoppningsvis personlig mognad. Och att bildning är ett resultat av utbildning och kultur.

Freden måste ha ett djup. Att freden blir en del av oss själva. Freden måste i varje människa komma inifrån. Fred hör samman med humanism och kärlek. Fred och godhet hör också ihop. Utan godhet, kärlek, kultur och humanism går det inte att bygga hållbara broar mellan länder och folk. Det måste finnas både djup och samhörighet i vänskaps- och grannrelationer.

Ingen långsiktig fred kan uppnås utan rättvisa. ”Fred är ett tillstånd av respekt, samarbete och välfärd. Fred är närvaron av social rättvisa. Fred är frånvaron av fattigdom, hunger och förtryck. Fred är att ha tillräckligt att äta. Fred är frihet från sjukdom. Det är arbete och hälsa. Fred är framtidshopp.” Fred är när vi bryter ner synliga och osynliga murar mellan människor, nationer, religioner och raser. Vi vill göra drömmen om fred till en verklighet. Tillsammans. Det är därför vi har samlats här idag.

Jag vill tacka er alla för era fredsinsatser.

Anmärkning. – Detta är texten till ett anförande som förre talmannen och försvarsministern Thage G Peterson höll i Göteborg den 31 augusti 2017. Mötet arrangeras av Svenska freds Göteborg för fredsnätverket Fredsam och i samarbete med Sjömanskyrkan och ABF.